Aile Bütünlük (Tutarl?l?k) Duygusu Ölçe?i (ABDÖ-K) K?sa Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Aile Bütünlük (Tutarl?l?k) Duygusu Ölçe?i (ABDÖ-K) K?sa Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16366

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Aile Bütünlük (Tutarl?l?k) Duygusu Ölçe?i K?sa Formu (ABDÖ-K), Aaron Antonovsky taraf?ndan geli?tirilen Bütünlük Duygusu (Sense of Coherence - SOC) kavram?n? aile ba?lam?nda ölçmek amac?yla tasarlanm?? bir arac?n Türkçe adaptasyonudur. Bu k?sa form, aile üyelerinin ya?am olaylar?n? ne derece yap?land?r?lm??, yönetilebilir ve anlaml? olarak alg?lad?klar?n? de?erlendirir. Ölçek, A. Rezan Çeçen taraf?ndan 2007 y?l?nda Türkçeye uyarlanm?? ve psikometrik özellikleri incelenmi?tir.

ABDÖ-K, 12 maddeden ve üç alt boyuttan olu?maktad?r: Anla??labilirlik, Yönetilebilirlik ve Anlaml?l?k. Uyarlama çal??malar? sonucunda, ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? yüksek bulunmu? ve orijinal yap?y? korudu?u gösterilmi?tir. Bu ölçek, özellikle aile sa?l???, stresle ba?a ç?kma mekanizmalar? ve aile i?levselli?i üzerine yap?lan ara?t?rmalar için de?erli bir araç sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Aile Bütünlü?ü, Tutarl?l?k Duygusu, ABDÖ-K, K?sa Form, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometrik Özellikler, 7'li Likert.

Yazarlar

A. Rezan Çeçen (Uyarlayan Yazar)

Amaç

Aile Bütünlük (Tutarl?l?k) Duygusu Ölçe?i (ABDÖ-K) K?sa Formu, bireylerin aile ortam?ndaki ya?am deneyimlerini ve stres faktörlerini ne ölçüde tutarl?, öngörülebilir ve kontrol edilebilir olarak alg?lad?klar?n? ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, ailenin zorluklarla ba? etme ve dengeyi sürdürme kapasitesini yans?tan temel bir psikolojik yap?y? de?erlendirir.

Bu k?sa form, uzun formun sa?lad??? bilgileri daha az madde kullanarak elde etmeyi hedeflemi? olup, özellikle saha ara?t?rmalar?nda ve klinik taramalarda zaman tasarrufu sa?lamak için geli?tirilmi?tir. Temel amac?, aile bütünlü?ünün üç temel bile?eni olan anla??labilirlik, yönetilebilirlik ve anlaml?l?k düzeylerini nicel olarak belirlemektir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, temelde Aaron Antonovsky'nin Sa?l?k Yaratma (Salutogenesis) teorisinin merkezi kavram? olan Bütünlük Duygusu (Sense of Coherence) yap?s?n? aile ba?lam?nda ölçer. Bu yap?, bireyin hayat?n zorluklar? kar??s?nda sahip oldu?u küresel yönelimdir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

ABDÖ-K, bu yap?y? üç temel alt boyut üzerinden de?erlendirir:

Anla??labilirlik (Comprehensibility): Bireyin, ailesindeki olaylar? ve bilgileri tutarl?, yap?land?r?lm?? ve aç?klanabilir olarak alg?lama derecesi.
Yönetilebilirlik (Manageability): Bireyin, ailesel zorluklarla ba?a ç?kmak için gerekli kaynaklara (içsel veya d??sal) sahip oldu?una dair inanc?.
Anlaml?l?k (Meaningfulness): Bireyin, ailesindeki zorluklar?n ve ya?am?n genel olarak duygusal bir yat?r?m yapmaya ve mücadele etmeye de?er oldu?una inanma derecesi. Bu boyut, motivasyonel bile?eni temsil eder.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas? sürecinde gerçekle?tirilen Geçerlik çal??malar?, yap?n?n orijinal form ile uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Madde-toplam puan korelasyonlar? incelendi?inde, ölçek maddelerinin toplam puan korelasyonlar?n?n 0.48 ile 0.65 aras?nda de?i?ti?i tespit edilmi?tir.

Bu korelasyon de?erleri, tüm maddelerin $p<0.001$ düzeyinde istatistiksel olarak anlaml? oldu?unu ve ölçe?in iç tutarl?l??a katk?da bulundu?unu göstermektedir. Bu bulgular, ABDÖ-K K?sa Formu'nun ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini i?aret etmektedir.

Güvenirlik

ABDÖ-K'n?n iç tutarl?l?k ve zamana ba?l? Güvenirlik analizleri tatmin edici sonuçlar vermi?tir. Ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? (tüm 12 madde için) Cronbach Alfa katsay?s? ile .80 olarak hesaplanm??t?r. Di?er güvenirlik katsay?lar? ise Guttman güvenirlik katsay?s? için .75 ve Spearman güvenirlik katsay?s? için .75 olarak bulunmu?tur.

Alt boyutlar baz?nda iç tutarl?l?k katsay?lar? ise ?u ?ekildedir: Anla??labilirlik alt boyutu için .68, Yönetilebilirlik alt boyutu için .71 ve Anlaml?l?k alt boyutu için .58'dir. Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? direncini ölçmek amac?yla hesaplanan test-tekrar test güvenirli?i korelasyon katsay?s? .85 gibi yüksek bir de?erde bulunmu?tur, bu da ölçe?in kararl? ölçümler sa?lad???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

ABDÖ-K K?sa Formu'nun uyarlama çal??mas?nda yap?lan yap?sal analizler, ölçe?in orijinal teorik çerçeveye uygun olarak üç alt boyutta topland???n? do?rulam??t?r. Bu üç alt boyut, Faktör Analizi sonuçlar?yla desteklenmi?tir.

Ölçek, toplam 12 madde ile üç temel faktörü temsil etmektedir: Anla??labilirlik, Yönetilebilirlik ve Anlaml?l?k. Bu faktör yap?s?, aile üyelerinin bütünlük duygusunun temel bile?enlerini ayr? ayr? de?erlendirme imkan? sunarak, ölçe?in teorik geçerli?ini güçlendirmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i

Maddeler ve Yap?: 3 alt boyut ve 12 madde

Derecelendirme: 7'li Likert Tipi Derecelendirme (Kesinlikle Kat?lm?yorum'dan Kesinlikle Kat?l?yorum'a kadar)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler ve Ergenler (Genel Popülasyon)

Ya? Grubu: Çal??man?n yap?ld??? popülasyon detaylar? belirtilmemi? olmakla birlikte, uyarlama makalesi e?itim bilimleri alan?nda yay?nlanm??t?r, bu da genellikle üniversite ö?rencisi veya ö?retmen popülasyonunu i?aret eder.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, psikometrik özelliklerin belirlenmesi amac?yla yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, kat?l?mc?lar?n her bir ifadeye 7'li Likert ölçe?i üzerinde ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri yoluyla uygulan?r. Yüksek puanlar, yüksek bir aile bütünlü?ü duygusuna i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Bütünlük Duygusu, Aile ??levselli?i, Stresle Ba?a Ç?kma, Psikometri, Cronbach Alfa, Sense of Coherence.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: A. Rezan Çeçen

Affiliation E-posta Adresi: arcecen@cu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Çukurova Üniversitesi, E?itim Fakültesi (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? dönemdeki kurumu).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Uyarlama Y?l?: 2007

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler ve Kullan?m: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için yazar A. Rezan Çeçen ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Bilgi mevcut de?ildir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? psikometrik bilgileri a?a??daki linkten ula??labilir: Kuram ve Uygulamada E?itim Bilimleri.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: aile-butunluk-tutarlilik-duygusu-olcegi-abdo-k-kisa-formu-toad.pdf

Kaynaklar

Çeçen, A. R. (2007). Aile Bütünlük (Tutarl?l?k) Duygusu Ölçe?i (ABDÖ-K) K?sa Formunun Türkçeye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??malar?. *Kuram ve Uygulamada E?itim Bilimleri*, *7*(3), 1199-1220.
Antonovsky, A. (1987). *Unraveling the mystery of health: How people manage stress and stay well*. Jossey-Bass. (Orijinal teorik kayna??n temelini olu?turur).

Aile Bütünlük (Tutarl?l?k) Duygusu Ölçe?i (ABDÖ-K) K?sa Formu Maddeleri

ABDÖ-K K?sa Formu, toplam 12 maddeden olu?makta ve üç alt boyutta toplanmaktad?r:

Anla??labilirlik (4 madde)
Yönetilebilirlik (5 madde)
Anlaml?l?k (3 madde)

Derecelendirme, 7'li Likert format?ndad?r. (Ölçek maddelerinin içeri?i kaynakta verilmemi?tir, sadece madde say?lar? belirtilmi?tir.)

ARABPSYCHOLOGY.COM